

Hvad er medicinsk forebyggelse - og hvor er dilemmaerne - også for de etniske minoriteter?

John Brodersen
Speciallæge i almen medicin, ph.d.
Forskningsenheden for Almen Praksis
Institut for Folkesundhedsvidenskab
Københavns Universitet
j.brodersen@gpmed.ku.dk
<http://www.nordicriskgroup.com/>
www.screening.dk

Medicinsk forebyggelse

- Hvad er forebyggelse?
- Hvad er screening?
- Diverse programmer

Hvad er forebyggelse?

Forebyggelse

http://docpatient.net/mj/P4_citations.htm

Hvad er forebyggelse?

- Primær profylakse
- Sekundær profylakse
- Tertiær profylakse
- Kvaternær profylakse

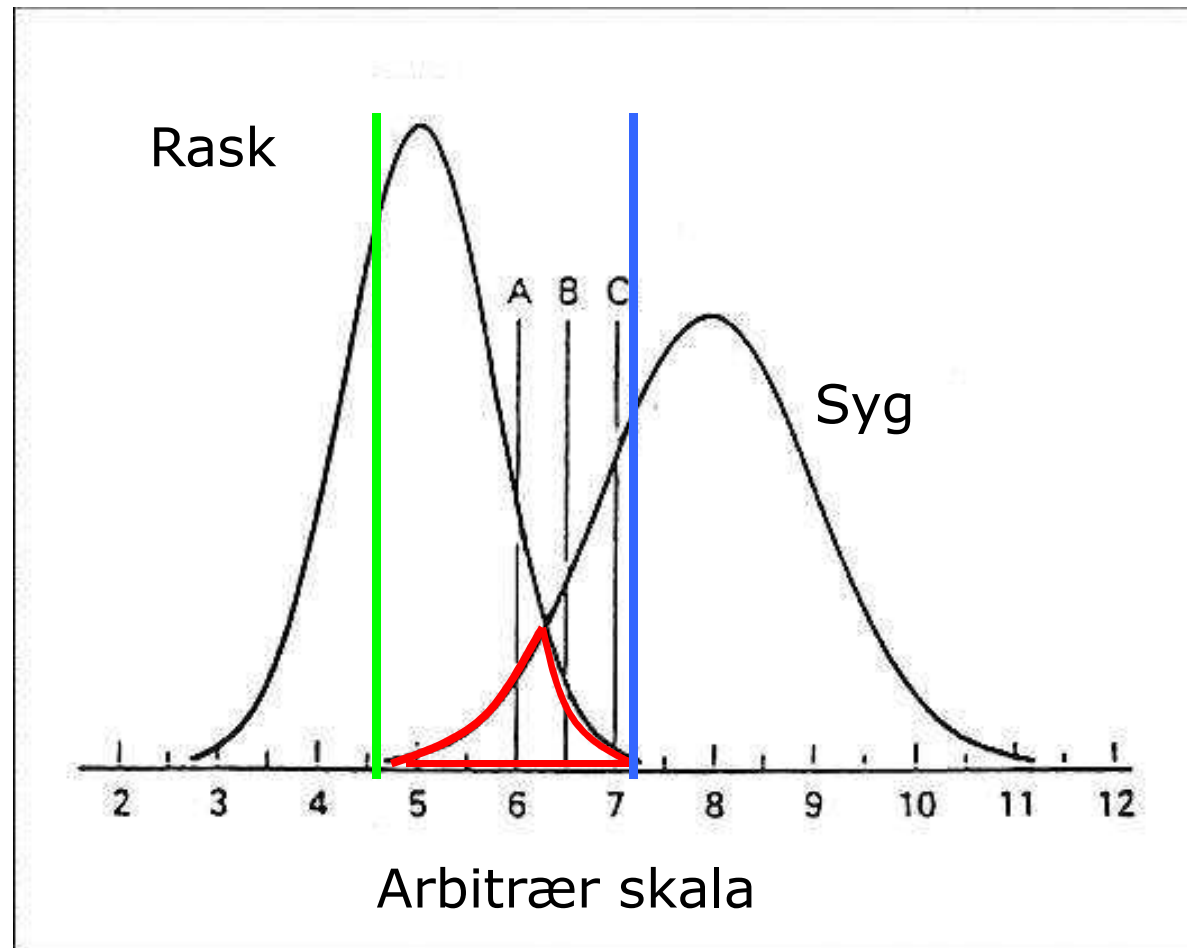

Screening coal

1. & 2. forebyggelse

Præmisses - formidling

- Bedst tilgængelige evidens (viden)
- Absolutte tal
- Samme nævner

Gavnlige og skadelige virkninger mammografiscreening

- 2.000 kvinder screenes i 10 år:
  - 1 dødsfald af brystkræft undgås
  - 40-60 diagnosticeres med brystkræft
  - 10 af disse er overdiagnosticeret
  - > 200 får et falsk positiv svar
  - 8-12 får et falsk negativt svar

P. C. Gøtzsche & M. Nielsen. Screening for breast cancer with mammography. Cochrane Database.Syst.Rev. (4):CD001877, 2009.

Gavnlige og skadelige virkninger - screening for livmoderhalskræft

1.000 screenes 35 år:

- 1 dødsfald af livmoderhalskræft undgås
- 750 abnorme screenings-svar
- 400 henvises til gynækolog
- 250 abnorme biopsi-svar
- 80 abnorme biopsi-svar > 2 år

Raffle, A. E. et al. BMJ 326 (7395):901, 2003.

Gavnlige og skadelige virkninger - screening for tarmkræft

10.000 inviteres (60% deltagelse), alder
50–74, hvert andet år i 10 år – 5 runder:

- 7.35 undgået dødsfald af tarmkræft
- 72 sandt positive resultater
- 54 falsk negative resultater
- >900 falsk positive resultater
- Overdiagnose af 400 polypper (ppv~0,5%)
- 2.92 komplikationer, 0.08 - 0.25 dødsfald

Hewitson P et al. Screening for colorectal cancer using the faecal occult blood test, Hemoccult. Cochrane.Database.Syst.Rev. (1):CD001216, 2007.

Brodersen J., Hartling O.J., Mäkelä M., Sigurdsson J.A. Screening for tarmkræft – lønner det sig? Månedsskrift for praktisk lægegerning. 86 (12):1497-1508, 2008.

Gavnlige og skadelige virkninger - screening for prostatakræft med PSA

1.410 inviteres (82% deltagelse), alder
50–69, hvert i 9 år:

- 1 undgået dødsfald af prostatakræft
- Kumuleret incidens steg: 4,8% til 8,2% (70%)
- Overdiagnostik af 48 mænd

Z. H. Schroder, J. Hugosson, M. J. Roobol, T. L. Tammela, S. Ciatto, V. Nelen, M. Kwiatkowski, M. Lujan, H. Lilja, M. Zappa, L. J. Denis, F. Recker, A. Berenguer, L. Maattanen, C. H. Bangma, G. Aus, A. Villers, X. Rebillard, Kwast T. van der, B. G. Blijenberg, S. M. Moss, H. J. de Koning, and A. Auvinen. Screening and Prostate-Cancer Mortality in a Randomized European Study. *N Engl J Med.*, 2009.

Nordisk Risikogruppe

Kan sundhedsvæsenet skabe usundhed?

Refleksioner fra almen praksis

LOTTE HVAS, JOHN BRODERSEN OG BIRGITTA HOVELIUS (RED)

MÅNEDSSKRIFT FOR PRAKTISK LÆGEGERNING

Kan sundhedsvæsenet skabe usundhed? Refleksioner fra almen praksis, edited by Hvas L., Brodersen J., Hoveliuss B. Copenhagen: Månedsskrift for Praktisk Lægegering, 2009. ISBN 978-87-88638-45-5.

John Brodersen, MD, GP, PhD

Sundhedsfremme

Ny bog om Sundhedsfremme

”Sundhedsfremme i almen praksis”

Merete Jørgensen, Mikkel Vass, Henrik Sånggren, Kirsten Lykke, Ruth Ertmann, Anette Graungaard og John Brodersen

- Primær profylakse
- Tertiær profylakse